

Wegwijs in het kluwen der afschaffing van de effecten aan toonder

Het is voor de Belgische ondernemer van zulk groot belang te weten welke maatregelen hij als aandeelhouder of bestuurder moet ondernemen vóór 1 december 2007 en wat de van rechtswege omzetting per 1 januari 2008 behelst.

Vooreerst enkele definities:

Emittenten: de Belgische Staat en alle vennootschappen naar Belgisch recht die effecten aan toonder mogen uitgeven.

Effecten:

- aandelen, winstaandelen, obligaties, inschrijvingsrechten en certificaten uitgegeven door vennootschappen naar Belgisch recht. (vb:ook Bevek, Bevak)
- overheidsschuldpapier
- een *restcategorie*. Dit zijn alle andere effecten, uitgegeven door een persoon naar Belgisch recht, als belichaming van een financiële schuldvordering op de emittent

Uitgesloten zijn: Handelspapier zoals wisselbrieven, ordersbriefjes, cheques ..., obligaties aan toonder die uitsluitend in het buitenland worden uitgegeven of beheerd worden door buitenlands recht en effecten van de restcategorie die uitsluitend in het buitenland worden uitgegeven of die beheerd worden door het buitenlands recht.

Gedematerialiseerde effecten: Effecten die niet vervat zijn in een waardepapier maar geboekt zijn op een effectenrekening bij een erkende instelling.

De wet voorziet in een geleidelijke afschaffing van de effecten aan toonder waarna enkel nog sprake zal zijn van effecten op naam of van gedematerialiseerde effecten.

De afschaffing gebeurt in **drie fasen** :

- (1) Verbod tot uitgifte van effecten aan toonder, verbod van feitelijke aflevering van titels aan toonder en verplichtte omzetting van bepaalde effecten aan toonder.
- (2) Omzetting van de overige effecten aan toonder .
- (3) Verkoop van de effecten waarvan de rechthebbenden onbekend zijn.

I. Eerste fase: 23 december 2005 tot en met 1 januari 2008.

Tot 31 december 2007 kunnen banken en bedrijven nog steeds fysiek leverbare effecten uitgeven. Na 1 januari 2008 geldt er een verbod voor emittenten om nieuwe effecten aan toonder uit te geven. Bovendien mogen bestaande effecten aan toonder reeds op een effectenrekening ingeschreven, vanaf die datum niet meer in België in materiële vorm worden afgeleverd.¹

1 januari 2008 is vooral van zeer groot belang voor de emittenten waarvan de effecten reeds genoteerd zijn op een gereguleerde markt. Voormelde effecten aan toonder die op 1 januari 2008 nog niet op een effectenrekening staan, zullen, indien zij na die datum op een effectenrekening worden gezet, eveneens van rechtswege worden omgezet in gedematerialiseerde effecten.

¹ Hetzelfde geldt voor effecten aan toonder die in het buitenland zijn uitgegeven, onder buitenlandse rechtsvorm of uitgegeven worden door een buitenlandse emittent.

Dit laatste impliceert dat vennootschappen naar Belgisch recht die genoteerd zijn op een gereguleerde markt hun statuten zullen moeten aanpassen aan het feit dat er aandelen in gedematerialiseerde vorm kunnen bestaan. Het zal daarbij van belang zijn dat deze vennootschappen de nodige maatregelen moeten treffen om op een correcte wijze een statutenwijziging door te voeren.²

II. Tweede fase : 1 januari 2008 tot en met 31 december 2013:

Voor de niet-genoteerde vennootschappen heeft de wetgever twee deadlines voorzien voor niet-genoteerde effecten aan toonder.

Indien Uw onderneming effecten aan toonder heeft uitgegeven na de bekendmaking van de wet, zijnde 23 december 2005, moet zij de nodige maatregelen treffen ter afschaffing van deze effecten vóór 1 januari 2013. Voor de effecten aan toonder die uitgegeven zijn vóór 23 december 2005 geldt dezelfde regelgeving maar de deadline is niet 1 januari 2013 maar 1 januari 2014.

Praktisch gesproken betekent dit dat de vennootschap voor 2013/2014 over moet gaan tot een statutenwijziging (zie boven) waarbij de vergadering van aandeelhouders bij gekwalificeerde meerderheid zal moeten beslissen dat er in de toekomst:

- 1) hetzij enkel nog aandelen op naam zijn;
- 2) hetzij enkel nog gedematerialiseerde effecten zijn;
- 3) hetzij er aandelen op naam en gedematerialiseerde effecten zijn.

Indien emittenten opteren de toonderaandelen om te zetten in aandelen op naam dan zal het aan de houder van de effecten aan toonder zijn om vóór 1 januari 2013/2014 zich met de fysieke aandeelbewijzen aan te bieden bij de emittent dewelke in ruil voor de afgifte van deze effecten de houder van de effecten zal inschrijven in het aandeelhoudersregister.

Het is aan te raden dat U als aandeelhouder en/of bestuurder van deze emittenten reeds bij de oproeping voor de vergadering tot statutenwijziging mee vermeld dat deze omzetting tot gevolg zal hebben dat de huidige houders van de effecten aan toonder verplicht worden tijdig over te gaan tot inlevering van hun toondereffecten bij gebreke waaraan zij in de toekomst geen lidmaatschaprechten (bijwonen algemene vergadering, dividend, enz...) kunnen uitoefenen.

Indien de identiteit van de houders van de effecten aan toonder en/of een gedeelte daarvan aan de raad van bestuur van de vennootschap bekend is, kan overwogen worden deze houders van effecten aan toonder ook per briefwisseling te verwittigen van de naderende deadline.

Indien de emittent er voor kiest om alle of een gedeelte van de effecten aan toonder om te zetten in gedematerialiseerde effecten dan zal de emittent er zorg voor dragen dat in het kader van een statutenwijziging er een erkende rekeninghouder of een vereffingsinstelling wordt aangewezen waarbij de houders van effecten aan toonders zich kunnen aanbieden ter omzetting in gedematerialiseerde effecten. De emittent zal in zijn statuten ook bepalen dat de effecten die op een vooraf bepaalde datum (na de inwerkingtreding van zijn nieuwe statuten) op een effectenrekening zijn ingeschreven, automatisch in gedematerialiseerde effecten worden omgezet.

De uitoefening van elk recht belichaamt in een effect aan toonder, wiens omzetting niet gevraagd is voor de voormelde deadlines wordt opgeschort tot de persoon die rechtmatig zijn hoedanigheid van rechthebbende heeft kunnen aantonen, de omzetting vraagt en verkrijgt.

Na het verstrijken van de termijnen worden de effecten aan toonder die door de rechtmatige houder niet omgeruild zijn, omgezet hetzij in gedematerialiseerde effecten en door de emittent op zijn naam ingeschreven op een effectenrekening hetzij naar effecten op naam en in het register ingeschreven op naam van de emittent.

² het rechtsgeldig samenroepen van een algemene vergadering en het behalen van de vereiste meerderheden voor de statutenwijziging (50% van de kapitaal vertegenwoordigde aandelen moeten aanwezig zijn en daarvan moet 75% stemmen voor de wijziging) behalen.²

Dit laatste zal het geval zijn indien de emittent heeft gekozen voor omzetting van de effecten aan toonder naar effecten op naam maar zal ook van toepassing zijn indien de emittent binnen de vooropgestelde termijnen niet de nodige maatregelen heeft getroffen opdat de aandelen aan toonder zouden kunnen omgezet worden in gedematerialiseerde effecten.

De schorsing van alle lidmaatschapsrechten in hoofde van de houders van niet omgezette effecten aan toonder kan ook zware gevolgen hebben voor de vennootschappen zelf.

De wet schrijft voor dat vanaf 1 januari 2015 de emittent deze van rechtswege omgezette effecten te koop moet aanbieden

III. Derde fase : periode na 1 januari 2015

Alle effecten die niet op 1 januari 2015 op een rekening staan moeten verkocht worden door de emittent.

De opbrengst van deze "onbekende" effecten worden gestort op de rekening van de Deposito- en Consignatiekas.

Opdat zulke verkoop zou kunnen plaatsvinden moeten een aantal door de wet voorgeschreven publiciteitsvoorschriften worden nageleefd. In deze bekendmakingen wordt aan de rechthebbende gevraagd om alsnog hun rechten op effecten op te eisen. De rechthebbenden hebben dan een termijn van minimaal één maand om te reageren.

De termijn waarbinnen de verkoop moet gebeuren verschilt naargelang de effecten wel of niet genoteerd zijn. Voor de niet genoteerde effecten waarvoor de markt veel kleiner en minder liquide is wordt geen termijn bepaald. De genoteerde effecten daarentegen moeten verkocht worden binnen de drie maanden te rekenen vanaf het ogenblik dat de voormelde wachttermijn van één maand na bekendmaking van de verkoop heeft plaatsgehad.

De emittent mag van de opbrengst van de verkoop zijn kosten recupereren. Het saldo moet gestort worden op de Deposito- en Consignatiekas.

De Deposito- en Consignatiekas stellen vervolgens deze gelden ter beschikking van de rechthebbende van de verkochte effecten indien deze zich alsnog zouden aanbieden en de teruggave van de gelden zouden vragen.

Effecten die op 30 november 2015 niet verkocht zouden zijn, worden eveneens bij de Deposito- en Consignatiekas neergelegd.

De rechthebbenden die zich na verkoop van zijn effecten of na neerlegging van de effecten bij de Deposito- en Consignatiekas zouden aanbieden worden streng gesanctioneerd voor de laattijdige aanmelding. Per jaar achterstand vanaf 31 december 2015 is een boete verschuldigd, gelijk aan 10% van de Deposito- en Consignatiekas gestorte bedrag of van de tegenwaarde van de neergelegde effecten.

Bovendien zal de rechthebbende zijn identiteit niet kunnen verhullen door te wachten tot zijn effecten worden verkocht of gedeponereerd bij de Deposito- of Consignatiekas.

De wet schrijft immers voor dat, wanneer de Deposito- en Consignatiekas de voormelde boete int, zij aan de publieke overheden de gegevens zal meedelen waarover zij beschikt, met betrekking tot de eigenaar die de teruggave heeft gevraagd. Voorlopig is er nog wel een lacune in de wetgeving terzake. Bij letterlijke lezing van de wet is de Deposito- en Consignatiekas niet verplicht de identiteit van de rechthebbenden die zich aanmelden na 1 januari 2015 doch voor 31 december 2015 aan de publieke overheden mee te delen.

Het is echter waarschijnlijk dat tegen die tijd er wel een wijzigende wet zal worden gestemd.

Sancties

De meeste verplichtingen en verboden die in het kader van de geleidelijke afschaffing van de effecten aan toonder worden opgelegd aan de emittenten en de instellingen waar effectenrekeningen worden aangehouden worden gesanctioneerd met strafrechterlijke geldboetes.

Voor meer inlichtingen kan u steeds terecht bij

EVCadvocaten
Magda Lauwers
Molenstraat 52-54
2018 Antwerpen
Tel: 03/241.05.41
Fax: 03/241.05.40
e-mail: magda.lauwers@evclaw.com

